

Θάνον· τι παράπονον κατὰ τοῦ μυστικισμοῦ, ὅστις ὡς αἰθάλη ἐμαύρισε τὸ φωτεινὸν καὶ ἀκτινοβολοῦν πνεῦμα τὸ παραγαγόν τὴν «Ἄνναν Καρένιν» (ὡς καὶ ἄλλων μεγάλων πνευμάτων, περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου των, τοῦ Σχέλλιγκ, τοῦ Αὐγούστου Κόντ) καὶ ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν τ' ἀσθενικὰ ταῦτα κοινωνικὰ ὀνειροπολήματα· «Ἐπίστρεψε εἰς τὰς φιλολογικὰς ἐργασίας!» Αὐτὸ τὸ παράπονον ἐκφράζει καὶ ὁ φίλος καὶ θερμὸς θαυμαστής τοῦ Τολστόη Μελχιὸρ δὲ Βεγκέ εἰς τὸ θαυμάσιον περὶ ρωσικοῦ μυθιστορήματος ἔργου του· «Ἄς μοι συγχωρήσῃ ὁ ἐπιφανὴς μυθιστοριογράφος. Ἐξεύρω ὅτι θὰ ἐπροτίμα νὰ μ' ἐβλεπεν ἐπαινοῦντα τὸ εὐαγγέλιόν του καὶ ἐξευτελίζοντα τὰ μυθιστορήματά του· ἀλλὰ δὲν δύναμαι μετὰ πάθους θαυμάζω αὐτά, τόσῳ δὲ μάλλον μέμφομαι τὴν θεωρίαν του καθόσον μὲ ἀποστερεῖ ἀριστουργημάτων».

Τοῦτο τὸ παράπονον, ἡ μομφὴ αὕτη ἀνέρχεται ἰδίως εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ἐξετάζοντος τὸν Τολστόη ὡς παιδαγωγόν.

Ἄρ. Π. Κουρτίδης

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΩΔΕΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ¹

83.

ἄλλα λέει (ἢ πάσχ') ὁ γαῖδαρος
κι' ἄλλα τὸν εὐρίσκουν

84.

καὶ ἄλλα λογαριάζ' ὁ ζευγαῖς
κι' ἄλλα τὸ ζευγάρι (Κρήτης)

85.

καὶ ἄλλα λογαριάζ' ὁ Κοσμάς
κι' ἄλλα ὁ κόσμος (Ἑπείρου)

86.

καὶ ἄλλα μελετᾷ ὁ παπᾶς
κι' ἄλλα μελετοῦν τὰ βόδια (Λακεδαιμόνος)

87.

καὶ ἄλλα λογαριάζει τὸ βῶδι
κι' ἄλλα ὁ ζευγαῖς

¹ Ὁμοίαι πῇ παρὰ Ἀρσεντινῶ (25) καὶ ταῖς παρὰ Βενιζέλω (Α,

¹ Νυνέχσια· ἴδε συλλάβιον 11.

62, 63, 64)· λέγονται ἐπὶ τῶν συμβαινόντων τοῖς ἀνθρώποις ἀπροσδοκῆτων συμφορῶν.

88.

ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων
ἄλλα δὲ θεὸς κελεύει

Ὅμοια ταῖς ἀνωτέρω φαίνεται ληφθεῖσα ἐκ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου (νέ, 8) λέγοντες :

«Οὐ γάρ εἰσι αἱ βουλαί μου, ὥς περ αἱ βουλαὶ ὑμῶν....»

Περὶ τούτου οἱ Γάλλοι λέγουσι·

L'homme propose et Dieu dispose.

89.

"Αλλάξ' ὁ Μανωλίδς
κι' ἔβαλε τὰ ροῦχα τ' ἀλλοιῶς.

90.

καὶ "Αλλάξ' ὁ Μαγαλίδς
κι' ἔβαλ' τὴν κάπ' ἀλλοιῶς. (Τρικκέλων)

91.

καὶ "Αν θυμῶσ' ὁ Μανωλίδς
γυρίζ' τὸ φέσ' τ' ἀλλοιῶς.

Ἐπὶ τῶν ἄγαν ἀπόρων, περὶ ὧν οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον :

Γυμνότερος Ἰαλέμου
» κινδάλου
» λεβηρίδος
» παττάλου
» ὑπέρου κτλ.

οἱ δὲ Γάλλοι :

Faire la lessive du Gascon.

92.

"Αλλάξε σπίτι
νάλλάξης τύχη. (Ζακυνθία)

Πολλάκις ἐκ δεισιδαιμονίας ἴσως θεωρεῖται ἡ κατοικία πρόξενος δυστυχίας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ διαρκὴς ἐν τινι διαμονῇ εἶνε ὀχληρά, οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον

Μεταβολὴ πάντων γλυκύ.

93.

ἀλ(λ)άργ' ἀπ' τὰ τούμπανα
κι' ὁ γάμος ἔξοδ' ἔχει

Σαφής· πρβλ. τὴν 86.

('Αθηνῶν)

94.

ἀλ(λ)άργα εἶνε τὸ σκοτάδι;
κλεῖσ' τὰ μάτια σ' νὰ τὸ ἰδῇς

ἢ

κλεῖσ' τὰ μάτια σ' καὶ δές το

Ἡ αὐτὴ σχεδὸν καὶ παρὰ Βενιζέλω (E, 59)· λέγεται ἐπὶ ἀνοήτους
ἐρωτήσεις πειουμένων.

95.

ἀλ(λ)αργιανὸς ὁ κῆπος
δωριανὰ τὰ λάχανα

(Λακεδαιμόνος)

Ὁμοίᾳ τῇ παρ' Ἀραβαντινῷ (163). Πρὸς ταύτην ὅμοια εἶνε αἱ
τῶν ἀρχαίων:

Μυσῶν λεία

Γλυκεῖ ὁπώρα φύλακος ἐκλελοιπότης
προβάτων οὐδὲν ὄφελος, ἐὰν ποιμὴν ἀπῇ.

96.

ἀλληλούϊα παπαδιὰ
πέντε μῆνες δυὸ παιδιὰ

καὶ

ἀλληλούϊα παπαδιὰ
πέντε μῆνες δυὸ παιδιὰ

κι' ἀλλῶ σ'τὴν κοιλιὰ (Λακεδαιμόνος)

Ἐπὶ πολυτόκων. Τελευταία πολύτοκος γυνὴ ἦτο ἡ Χαλκιδική, περὶ
ἧς ἐλέγετο·

ὥς περ ἡ Χαλκιδικὴ τέτοκεν ἡ γυνὴ
τοῖς εὐτυχοῦσι καὶ τρίμηνα παιδιὰ

καὶ

97.

ἄλλη καμμιὰ δὲ γέννησε
παρ' ἡ Μαριὰ τὸ Γιάννη

98.

ἄλλη καμμιὰ δὲ γέννησε
παρ' ἡ Φαραώνισσα

καὶ

('Γριχάλων)

Ὅμοιαι ταῖς παρὰ Βενιζέλω (Α, 77), Ζηφειροπούλω (Α, 25), Καββαδία (Α, 276)· λέγονται ἐπὶ κομπορρημονούντων.

99.

ἄλλη σ'τὸ καρφί
κι' ἄλλη σ'τὸ πέταλο

Ὅμοια τῇ παρ' Ἀραβαντινῷ 75 καὶ Βενιζέλω (Μ, 223)· λέγεται οὐχὶ ἐπὶ τῶν διδόντων ἄνεσιν, ὡς λέγει ὁ μακαρίτης Ἀραβαντινός, ἀλλ' ἐπὶ τῶν διηνεκῶς βασανιζόντων.

100.

Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε

Ἐπὶ ἀλληλοβοηθείας. Ἡ φράσις ἐλήφθη ἐκ τῆς πρὸς Ἰαλάτας ἐπιστολῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου (Β' 2).

101.

Ἄλλο εἶνε τὸ κορόμνηλο
κι' ἄλλο τὸ δαμάσκηνο

Ὅμοια τῇ παρ' Ἀραβαντινῷ 1493 καὶ ταῖς ἀνωτέρω, 99, 100.

102.

Ἄλλοι καιροὶ
ἄλλα ἦθη!

Ὅμοια τῇ Γαλλικῇ

Autres temps, autres mœurs.

λέγεται καὶ

Πῶς ἀλλάζουν οἱ καιροί!

103.

Ἄλλοι παπῦδες ἦλθανε,
ἄλλα βαγγέλια φέρανε (Λακεδαίμονος)

104.

καὶ

Ἄλλος παπᾶς
ἄλλα βαγγέλια.

Ἐπὶ ἀλλαγῆς ὑπαλλήλων, ὅτε καὶ τὰ πράγματα ἀλλάσσουν.

105.

Ἄλλοι σᾶς κόβουν λάχανα
κι' ἄλλοι σᾶς μαγειρεύουν (Λακεδαίμονος)

Ἐπὶ εὐτυχῶν καὶ ἐπὶ ὀκνηρῶν.

106.

Ἄλλοι σκάβουν καὶ κλαδεύουν
κι' ἄλλοι τραγουδοῦν καὶ πίνουν (Ἀθηνῶν)

107.

καὶ Ἄλλοι σκάβουν καὶ κλαδεύουν
κι' ἄλλοι κουβαλοῦν καὶ δένουν

108.

καὶ Ἄλλοι σκάβουν καὶ θερίζουν
κι' ἄλλοι κουβαλοῦν καὶ δένουν (Λακεδαιμόνες)

Ὅμοιαι ταῖς παρ' Ἀραβαντινῷ 31, Βενιζέλω Α, 91, Ζαφειρούλῳ 26, καὶ Καῖβαδίᾳ Α, 318, ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.

Οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον,

ἄλλο κάμουν, ἄλλοι ἐναντι.

Οἱ δὲ Γάλλοι·

Il abattu les buissons

et un autre a privé les oiseaux. πρὸς τὴν 159.

109.

Ἄλλοιὰ ἀπὸ κεῖνον
ποῦ τῆς ἔφαγε (Λακεδαιμόνος)

Ὅμοιά τῇ παρὰ Ζαφειροπούλῳ 30· λέγεται ἐπὶ τοῦ παθόντος καὶ μὴ ἱκανοποιηθέντες.

110.

Ἄλλοι ποῦ βλέπουν δεκοχτῶ
καὶ δὲν τοὺς βλέπ' ὁ νοῦς των! (Ἀνάφης)

111.

καὶ Ἄλλοιὰ ποῦ τὸν δέρνουν χίλιοι δυὸ
καὶ δὲν τὰ δέρν' ὁ νοῦς του! (Λακεδαιμόνος)

Ὅμοιαι ταῖς παρὰ Βενιζέλω Α, 95, Ζαφειροπούλῳ Α, 32 8 Καῖβαδίᾳ Α, 297· λέγονται ἐπὶ ἀναισθήτου.

Βοιώτιον οἷς

ἐλέφαντος οὐδὲν διαφέρει.

Ἐλεγον οἱ ἀρχαῖοι.

112.

Ἄλλοι ποῦ δὲ γελάσῃ τὴν αὐγὴν,
μὴδ' ὅλην τὴν ἡμέρα

Ὁμοίᾳ τῇ

Ἡ καλὴ μέρα ἀπ' τὴν αὐγὴ φαίνεται
Λέγεται ἐπὶ τῶν εὐτυχούντων ἅμα τῇ γεννήσει τῶν.

113.

Ἄλλοι(α) στὰ χάλια του!

Ἐπὶ τῶν εἰκταιρόντων τοὺς δυστυχεῖς.

114.

Ἄλλοι ἀπ' τὸν Ἀλῆ,
πῶχασε τὸ γαῖδαρο
καὶ πηλαλῆ!

(Τρικάλων)

Ἐπὶ τῶν δυστυχούντων, οἵτινες οὐδεμιᾶς παρ' ἄλλων τυγχάνουσι
φροντίδες. πρὸλ. τὴν 145.

115.

Ἄλλοι σ'τὸ νειὸ ποῦ παιδεύεται
σ'τὸ γέρο ποῦ κοιμᾶται!

116.

καὶ

Ἄλλοι σ'τὸ νειὸ ποῦ δέρονται
σ'τὸ γέρο ποῦ κόβεται!

(Μάνης)

Διάφορος τοῖς παρὰ Βενιζέλω Α, 93 λέγεται ἐπὶ ἐπικινδύνων συμ-
πτωμάτων στηριζομένων ἐπὶ τῆς ἐμπειρικῆς ἱατρικῆς.

117.

Ἄλλοιὰ σ'τὸν ἀσυνεΐθιστον
ὅσο νὰ συνειθίσῃ!

(Λακεδαιμόνος)

Ὁμοίᾳ τῇ παρ' Ἀραβαντινῷ 57, Βενιζέλω (Α, 92) καὶ Καθεα-
δίᾳ Α, 310. Ἐπὶ τῶν οἰκτειρόντων τοὺς ἄλλοτε ἐν εὐπαθείαις· διότι
ἡ ἕξις δευτέρα φύσις.

118.

Ἄλλοιὰ ἀπ' τὰ γαῖδούρια
ὅταν μαλώνουν τ'ἄτια

Ὁμοίᾳ τῇ παρὰ Βενιζέλω Τ, 140 καὶ Καθεαδίᾳ Α, 43. Λέγεται
ἐπὶ τῆς βλάβης, ἣν ὑφίστανται οἱ ὑπήκοοι, ὅταν οἱ ἄρχοντες ἐρίζωσιν.

119.

Ἄλλοιὰ ποῦ πονάει
καὶ γιαιτρὸ γυρεύει!

(Λακεδαιμόνος)

Ὁμοίᾳ τῇ ἀνωτέρῳ 115.

120.

Ἄλλοίμονον καὶ πάλ' ἄλλοί,
ἂν σπᾶσῃ τὸ γιαιλὶ
σὲ κανενὸς τὴν κεφαλὴν!

(Λακεδαιμόνος)

Ἐπὶ κακῶν ἀνιάτων.

121.

Ἄλλοίμονον ποῦ καρτερεῖ
ἀπὸ ξένα χέρια νὰ ξεστῇ!

122.

καὶ Ἄλλοίμονο σ' τὸν ἄνθρωπον τὸν κακομοιριασμένο,
δὲν ἔχει χέρια νὰ ξεστῇ καὶ καρτερεῖ ἀπὸ ξένον!

(Ἀθηνῶν). Ὁμοίαι τῇ παρ' Ἀραβαντινῷ 56 καὶ Καββαδία Α, 305· λέγονται ἐπὶ τῶν μάτην ἀναμενόντων παρ' ἄλλων βοήθειαν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν.

123.

Ἄλλοίμονον ποῦ κλαίγανε
καὶ δὲν ἤξεραν τί λέγανε.

(Λακεδαιμόνος)

Ὁμοίᾳ τῇ παρὰ Καββαδία Α, 306.

Λέγεται ἐπὶ τῶν μὴ εἰδόντων νὰ παραστήσωσι τὰ δίκαιά τῶν.

124.

Ἄλλοίμονον πέχ' ἀμπέλια
καὶ τρυγάει λυγαριαίς.

(Τρικκάλων)

Ἐπὶ τῶν καταλειπόντων τὰ οὐσιώδη καὶ εἰς ἐπουσιώδη ἀσχολουμένων.

125.

Ἄλλοίμονο σ' τὸ σπῖτι
ποῦ λαλήσῃ θηλυκιά κόττα!

Κατὰ δεισιδαίμονά τινα πιστὴν τὸ λάλημα τῆς ὄρνιθος θεωρεῖται κακὸς οἰωνὸς καὶ διὰ τοῦτο σφάζεται. Ἄλλ' ἐν τῇ δεισιδαίμονι ταύτῃ φράσει ἐνυπολανθάνει ἡ ἀληθὴς ἔννοια. Ἄλλοίμονον δηλ. ὅταν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἄρχῃ τὸ θῆλυ καὶ οὐχὶ ὁ ἀνὴρ. Ὁμοίαν ταύτῃ θὰ ἴδωμεν ἐξῆς.

126.

Ἄλλος ἔκαιγε τὰ γένεια
 κι' ἄλλος ἔλεγε στάκα
 ν' ἀνάψω τὸ τσιγάρο μου. (Ἠπίρου)

127.

καὶ Ἄλλουνοῦ καίονται τὰ γένεια
 κι' ἄλλος ἔλεγε στάσου
 νὰ καψάλισω τὴ ματσούκιά μου.

Ὁμοίαι ταῖς παρὰ Βενιζέλω K, 311· λέγονται ἐπὶ τῶν ἀπανθρώπων
 ἐκείνων, οἵτινες ἐν τῇ δυστυχίᾳ τῶν ἄλλων θέλουσι νὰ ἐπωφελῶνται.

128.

Ἄλλος θερίζει
 κι' ἄλλος ἔχει τὴ χάρι. (Ἀνάφης).

129.

Ἄλλος τάρνι
 κι' ἄλλος τὸ σουφλί. (Ἠπειρος)

Ὁμοίᾳ τῇ ἀνωτέρῳ.

130.

Ἄλλος χάσκει
 κι' ἄλλος καταπίνει. (Λακεδαιμόνος)

Ὁμοίᾳ τῇ παρ' Ἀραβαντινῷ 39, Βενιζέλω A, 117, 118, Καδ-
 βადία, A, 331. Ἐπὶ τῶν ἀπολαμβανόντων ὅσα ἄλλοι ἀνέμενον.

131.

Ἄλλοτε προπωλούσαμε,
 τώρα τυρὶ ἀγοράζουμε. (Ἀνάφης).

Ἐπὶ τῶν μεταπιπτόντων εἰς δυστυχίαν.

132.

Ἄλλοῦ ἀστράφτει καὶ βροντάει
 κι' ἄλλοῦ βρέχει.

Ὁμοίᾳ τῇ παρ' Ἀραβαντινῷ 41, Βενιζέλω A, 120. Ἐπὶ πράξεων
 ὧν τὰ ἀποτελέσματα ἀλλαχοῦ ἀκούονται· ὁμοίᾳ τῇ

Ἄλλοῦ τὰ κακαῖσματα
 κι' ἄλλοῦ γεννοῦν ἢ κότταις.

133.

Ἄλλοῦ θαρῶν τὴ γρηὰ
κι' ἄλλοῦ σκάζ' ἢ βραβιά της. (Κυνουρίας)

134.

καὶ Ἄλλοῦ χτυπᾶνε τὴ γρηὰ
κι' ἄλλοῦ σκάνει τὸ πετοῖ της. (Λακεδαιμ.)

Ὅμοιαι ταῖς ἀνωτέρω.

135.

Ἄλλοῦ ἔχει τὸν πόνο ἢ γρηὰ
κι' ἄλλοῦ τὴν τρίβ' ὁ γέρος.

Ὅμοια τῇ παρ' Ἀραβαντινῷ 44, Ζαφειροπούλῳ 35 καὶ Καββαδίῃ A, 340 ἐπὶ παρεννοήσεων καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ ἀσελγῶν· πρβλ. τὰς 138, 139, 146.

136.

Ἄλλοῦ εἶν' ὁ λογός,
κι' ἄλλοῦ ἢ φωλιά του,

137.

καὶ Ἄλλοῦ κοιμῆτ' ὁ πίσκοπος
κι' ἄλλοῦ κρεμᾶν τὰ ροῦχά του.

Ὅμοιαι ταῖς παρὰ Βενιζέλῳ A, 124, 125, Ζαφειροπούλῳ 36 καὶ Καββαδίῃ A, 346· λέγονται ἐπὶ ἀστάτων καὶ ὑποκριτῶν.

138.

Ἄλλοῦ μὲ ξεῖς, καλόγερε,
κι' ἄλλοῦ μὲ τρώει, καῖνέμενε.

139.

καὶ Ἄλλοῦ μὲ ξεῖς, καλόγερε,
κι' ἄλλοῦ μὲ τρῶν ἢ ψείραις.

Ὅμοια τῇ ἀνωτέρω 135· πρβλ. καὶ τὴν 145.

140.

Ἄλλοῦ μπαλώσου.

Ὅμοια τῇ παρ' Ἀραβαντινῷ 45 καὶ Βενιζέλῳ A, 123· λέγεται ἐπὶ τῶν ἐννοούντων τοὺς κατέργαρέους καὶ ἀποπεμπόντων αὐτούς.

Μὴ πρὸς ἐμὲ τὰ ποικίλα

καὶ Ἄλλην δρυὶν βαλάνιζε,

ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, οἱ δὲ Γάλλοι λέγουσι:

à d'autres tes coquilles.

141.

Ἄλλοῦ νὰ τρῶμε καὶ νὰ πίνουμε
καὶ ἄλλοῦ νὰ πᾶμε καὶ νὰ χορεύωμεν. (Τρικκῆλ.)

Ἐπὶ τῶν θελόντων δαπάναις ἄλλων νὰ διατρέφονται καὶ νὰ δια-
σκεδάζωσιν, οὓς οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν τρεχεδείπνους καὶ παροιμιάζον-
τες ἔλεγον

αὐλητοῦ βίον ζῆν.

142.

Ἄλλοῦ πατᾶς
κι' ἄλλοῦ βρίσκεσαι.

143.

καὶ Ἄλλοῦ τηρᾶς
κι' ἄλλοῦ βλέπεις.

144.

καὶ Ἄλλοῦ τηρᾶς
κι' ἄλλοῦ πατᾶς
καὶ μένα λὲς πῶς μ' ἀγαπᾶς.

Ὅμοιαι ταῖς παρ' Ἀραβαντινῷ 46 καὶ Καββαδία Α, 339· ἐφαρ-
μόζονται ἐπὶ τῶν ὑποκριτῶν.

145.

Ἄλλοῦ τὸ βάρεμα
κι' ἄλλοῦ ὁ πόνοσ.

Ὅμοιαι ταῖς ἀνωτέρω 138, 139.

146.

Ἄλλοῦ τρίβ' ὁ παπᾶς τὴν παπαδιὰ
κι' ἄλλοῦ ἡ παπαδιὰ πονάει. (Λακεδαιμόνος)

Ὅμοιαι ταῖς ἀνωτέρω 135 καὶ 139.

Κ. Νεστορίδης, γυμνασιάρχης.

